

РЕЗЮМЕТА
НА
ОСНОВНИТЕ РЕЗУЛТАТИ И НАУЧНИТЕ ПРИНОСИ
НА
ДОЦ. Д-Р ПО ИК. ДИНКА ГЕОРГИЕВА МИЛЧЕВА

във връзка с участие в конкурс за заемане на академична длъжност „Професор” по научна специалност шифър 3.8. Икономика (Организация и управление на производството) в ДВ, бр. 102/21.12.2012 г.

I. МОНОГРАФИИ

- 1. Д.Милчева, Антология и онтология на подходите, методите и техниките в мениджмънта, С., 2012, изд.”Академик пббликейшънс” ISBN 978-954-2940-12-1**

Монографията обобщава съвременното състояние на подходите, методите и техниките в мениджмънта и по-конкретно в производствения мениджмънт като своеобразна антология. Тя има за цел да се преодолее многообразието и флуктоацията в тази проблемна област. Необходимостта от такова изследване, както и възможностите за неговата реализация са непосредствено свързани с развитието на съвременните компютърно - информационни технологии и комуникации и основно глобалната мрежа Интернет. Обобщението е направено през призмата на интернационализацията, и респективно глобализацията на бизнеса и съответстващите им процеси в областта на неговото управление.

Паралелът между двете направления антологичното, разглеждащо процесите в мениджмънта в един ретроспективен ракурс и онтологичното, насочено към обединяване и систематизиране на знанията в определена предметна област на базата на съвременните средства за експлицитно третиране на проблемите дава възможност да се определи основното ядро на подходите, методите и техниките в мениджмънта в условията на крайно динамичната и глобализираща се бизнес среда.

Съставянето на антологията и конструирането на онтологията за изследването на предметната област, а именно мениджмънта е направено въз основа на определяне параметрите на тези категории и параметрите на изследването.

В първа глава на монографията е направен хронологичен антологичен анализ на еволюцията в концепциите, подходите и методите в мениджмънта. Изследвани са и основните парадигми на неговия концептуален апарат. Анализирано е влиянието на глобализацията на бизнеса и интернационализацията на терминологията, както и йерархията на понятийния апарат на мениджмънта.

В глава втора е реализиран ретроспективен преглед на антологията на подходите, методите и техниките в мениджмънта на базата на тяхната еволюция, диференциация и конвергенция. На основата на антологичния анализ са изследвани, както методите, така и техниките в направленията на оперативния и стратегическия мениджмънт.

Трета глава изследва антологията на онтологичните системи като средство за представяне на знания. На основата на алгоритмите за създаване на

онтология за управление на бизнеса е конструирана онтология за основните понятия и понятийния апарат в мениджмънта.

Еволюцията, диференциацията и конвергенцията в подходите на мениджмънта е илюстрирана чрез конструирането на две времеви оси, които да покажат хронологичното им развитие, а едновременно с това оценката във времето на всеки един от тях чрез популярността им и използването им в настоящия момент в практиката на управлението.

Разработената онтология в монографията за подходите, методите и техниките в мениджмънта има отворен характер, което дава възможност за нейното непрекъснато развитие и допълване, както и използването ѝ в различните направления на мениджмънта в съответствие с развитието на теорията и практиката в тази сфера. Основните приноси съдържащи се в монографията са свързани с развитие на методологията по отношение на понятийния апарат на базата на органична симбиоза между два подхода – антологичния и онтологичния. Направен е опит да се изследва синергизмът от прилагането на два в известна степен противоположни подходи съвместното приложение, на които осигурява отлични резултати за стопанските субекти и най-вече за тези от производствената сфера. На базата на онтологията се създава предимството, чрез което да бъдат оценени различните теории, подходи, методи и конкретни техники в мениджмънта. Експлицитното третиране на разглежданите обекти елиминира тяхното диаметрално противоположно тълкуване и създава предпоставки за по-бързо развитие.

От съществено значение е предлагания подход и методика да бъдат лесно разбираеми, с което се предотвратява опасността от сложни и неразбираеми подходи и методи. За първи път в световната теория и практика се прилага подобен подход с практическа насоченост.

2. Д.Милчева, Управленски стандарти и аутсорсинг в усъвършенстване на системите за управление, София, изд. ХТМУ, 2007, ISBN 978-954465-002-5

В монографията се обобщава състоянието на нормативното регламентиране и индикативното регулиране на дейността свързана с планирането и управлението на корпоративните стопански системи. Особено внимание е отделено на управленските стандарти, които са се наложили в международната практика, както и на влиянието на националните особености при тяхното приложение от местните стопански субекти. Едновременно с това е направено изследване на аутсорсинга като едно от направленията при формиране на концепцията за стратегията и политиката на фирмите, за усъвършенстване на тяхната управленска структура и повишаване ефективността от дейността им в дългосрочен план.

В първа глава е изследван процеса на нормативното регламентиране и вътрешно корпоративното формиране на системите за управление. Изследва се стандартизирането като средство за унифициране на дейността в корпоративното управление и свързаното с нея сертифициране на корпоративните субекти. Стандартизационната дейност е разгледана през призмата на системата за управление, а не само по отношение на произвежданата продукция. Направен е опит за установяване на връзка между

различните форми на стандартизация и техните взаимовръзки. Определена е формата за съвместно използване и хармонизиране на стандартите свързани, както с общото управление, така и с отделните функции по управлението. Установено е влиянието на стандартите при моделирането на процесите и структурата на системата за управление. На базата на направения анализ установяваме, че няма пълно съгласуване между стандартите в различните направления определящи развитието, структурирането и функционирането на системата за управление. Съществен момент свързан с приложението на управленските стандарти и добрите производствени практики е определянето на взаимодействието в процеса „регламентиране – стандартизиране“, което е един от съществените фактори за развитието и усъвършенстването на системите за управление.

В глава втора е разгледан аутсорсингът като управленска стратегия в условията на динамично променяща се среда. На базата на изследването на основните характеристики и видове аутсорсинг са определени направленията за неговото използване в дейността на икономическите субекти, имащи различен профил и предпоставки за използване на тази стратегия. Въз основа на развитието на процесите свързани с аутсорсинга на глобално и регионално ниво се определят възможностите за неговото приложение на микро ниво.

Изследването показва, че аутсорсингът трябва да се разглежда като управленски инструмент, който решава дългосрочно стратегически проблеми, а не тактически проблеми в краткосрочен план. За да може дадена фирма или организация да постигне добро и устойчиво развитие е необходимо да се реализира стратегически аутсорсинг, чиято главна цел е не единствено намаляване на разходите, а установяване на дългосрочно предимство пред конкурентите чрез по-високо качество и иновации.

В съвременните условия аутсорсингът се превръща в мощен инструмент за стратегическо управление, което може да освободи от дейности, които не са рискови управленски функции или основни бизнес линии като трябва да съдейства за ефективно управление на останалите дейности и за намаляване разходите за осъществяване на бизнеса.

Изследването показва, че липсата на подход за системно изучаване на най-добрия опит и създаване на условия за неговото разпространяване; недостатъчното познание и умение как най-ефективно да се предоставят дейностите извън фирмата; наличието на противопоставяне от страна на поделенията подлежащи на закриване във фирмата са основните причини, които пречат утвърждаването на аутсорсинга като ефективен стандарт в дейността на фирмите. Най-важно за съвременния мениджмънт е интегриращата функция на аутсорсинга и неговата разновидност – аутстафинга, които чрез обединяване на основата на дадена методология на постиженията на науката и практиката в бизнеса да се повиши ефективността и конкурентоспособността на производствените системи. Съобразно с профила и състоянието на даден икономически субект, той може да използва едно или няколко от направленията на аутсорсинга, но винаги в контекста на изградената стратегия.

Основните приноси на разработката са в следните направления. Направен е комплексен анализ за стандартите, които се използват в управлението и тяхната модификация в процеса на използване. Изследвано е взаимодействието между отделните стандарти обслужващи различни форми на управленската дейност, поради което следва те да бъдат подчинени на една обща цел, което на този етап не се констатира, а и в

перспектива не се наблюдава процес на такава реализация. Особеният момент при разглеждане на управленските стандарти е границата между техните индикативни и регулативни въздействия. Трайната тенденция за демократизация в тази област води до опасността от раздалечаване, а не сближаване между различните направления за стандартизация.

3. Д.Милчева, Р.Милчев, Онтологично ориентирана система за моделиране и управление на бизнес процеси, София, 2005, 285 с. ISBN 978-954-465-001-8

Развитието на икономическите системи и процесите на глобализация, интеграция и развитие на информационните системи доведоха до кардинални промени в теорията и практиката на управлението. На промяна бяха подложени основните парадигми при изграждане на системата за управление като от функционална организация се преминава последователно към процесно-ориентирани бизнес процеси.

В съответствие със съвременните тенденции в теорията и практиката на управлението се формираха нови направления, методологии и методи за изграждане на системата за управление като са разгледани същността, структурата, системите и средствата за представяне на онтологични знания. Представен е обобщен модел на онтология и инструменталните средства за обработване и представяне на онтологични знания.

Авторът участва със самостоятелни раздели – глава трета, глава четвърта, глава шеста.

В глава трета се разглежда онтологичната определеност на термина „процес“, неговата типологизация, категоризиране и методика за описание.

Глава четвърта разглежда онтологичната система за управление на организацията като предметна област и на тази основа отрасловите онтологии. На базата на процесно-ориентирания подход се прави класификация на бизнес процесите и тяхната идентификация. Изследва се връзката на процесния подход и съвременните системи за управление на фирмите и предприятията.

Глава шеста разглежда онтологично ориентираните системи за моделиране и управление на бизнес процесите в химическите и металургичните производства. Въз основа на сравнителния анализ на методите и инструменталните средства за моделиране е направен онтологичен анализ на концептуалните модели за реструктуриране на процесите. Изследвано е прилагането на типови модели за описание на процесно-ориентирани организации и методологията на функционалното проектиране. На тази основа е проектирано приложението на процесния подход за управление на бизнес процеси в химическото производство на базата на управленските стандарти в описанието и моделирането на бизнес процесите.

Разработването на онтологично-ориентирани системи за моделиране на бизнес процесите в дадена предметна област е реалната основа за прилагане на управленските стандарти при проектирането на съвременните корпоративни информационни системи за управление. Прилагането на онтологичният подход в предметна област, определена от отрасловите особености и характеристиката на производствените процеси, като основна съставна част на бизнес процесите – повишава ефективността на процесите на моделиране в управлението на дейността.

Основните приноси на разработката са в следните направления. Направено е изследване за състоянието и развитието на бизнес процесите като основно направление на съвременния мениджмънт. Изследвани са характеристиките на бизнес процесите не само от общотеоретичен аспект, но и в светлината на тяхното практическо използване за повишаване ефективността на производството. Разгледано е направлението за реализиране на метода на базата на група международни стандарти в конкретен отрасъл, а именно химическата и металургична промишленост. Направено е доразвитие по отношение на определена група стандарти и процесите за тяхната адаптация от гледна точка на националните и общоикономически условия.

4. Д.Милчева, Д.Вергиев, Г.Милчев, Управление на суровинно-енергийното потребление, (под общата редакция на доц. Д.Милчева). Изд.Либра Скорп, Бургас, „Фабер” В.Търново, 2011, 259 с. ISBN 978-954-471-135-1

Книгата е посветена на управлението на разходите на суровини, материали, горива и енергия, което през последните десетилетия се превърна в национален и световен проблем. Управлението на разхода на суровини и управлението на разхода на енергия са неразривно свързани тъй като значителна част от суровините могат да бъдат използвани и в двете направления.

Авторът участва в книгата с разработката на икономическите аспекти на суровинно-енергийния проблем (глава първа), характеристиката и класификацията на суровините и енергетичните източници (глава втора), управлението и контрола на разходите като елемент на управлението на разходите на материални ресурси (глава четвърта) и енергийният мениджмънт и енергийната ефективност (глава пета).

В глава първа са разгледани суровинно-енергийния проблем в светлината на националната и регионална енергийна политика и ефективното използване на материалните и енергийни ресурси.

В глава втора са разгледани отделните елементи като съставна част на промишленото производство и основа за изграждане на суровинната стратегия като органична част от общата фирмена стратегия.

Глава четвърта е посветена на изследване на разходите, тяхното нормиране и управление по отношение на химическата промишленост и нейни отделни производства. Специално внимание е отделено на нормирането и управлението на разхода на енергия и горива.

В глава пета комплексно са разгледани енергийно-ресурсния мениджмънт, както и енергийната ефективност и ефективното използване на енергията.

Основните приноси на книгата са в следните направления. Дефиниране като единен проблем суровинният и енергийният по отношение на промишлените предприятия. Приложен е балансовия подход при изграждането на суровинната стратегия като органична съставка на общата фирмена стратегия. Нормирането на материалните ресурси е разгледано и дефинирано, както от гледна точка на техните особености, така и от гледна точка на общите характеристики, които създават възможност за интегриране стратегията на различните управленски нива.

II. СТУДИИ И СТАТИИ В СПИСАНИЯ, ДОКЛАДИ И СТАТИИ В СБОРНИЦИ, УЧАСТИЕ В МЕЖДУНАРОДНИ И НАЦИОНАЛНИ НАУЧНИ КОНФЕРЕНЦИИ

Значителна част от разглежданите проблеми в студиите и статиите в различни списания, докладите и статиите в сборници от международни и национални научни конференции в този раздел могат да бъдат обединени в няколко групи проблемни области:

I. УСЪВЪРШЕНСТВАНЕ НА УПРАВЛЕНИЕТО И ПОВИШАВАНЕ КОНКУРЕНТОСПОСОБНОСТТА НА ПРЕДПРИЯТИЯТА ОТ ХИМИЧЕСКИТЕ И МЕТАЛУРГИЧНИ ПРОИЗВОДСТВА

Усъвършенстването на управлението може да се реализира чрез управленски стандарти на базата на прилагането на процесния подход и чрез аутсорсинг. При използването на управленските стандарти възникват проблеми при тяхното апробиране. Изследвана е зависимостта от внедряването на корпоративна информационна система и свързаната с нея технология на управление. Изборът на съответстващата система се определя от диверсификацията на бизнеса, а също така и от неговите размери. Управленските стандарти могат да служат като ориентир при избора на конфигурация на информационна система, която в най-голяма степен ще доведе до усъвършенстване на управлението на бизнес процесите в нея.

В основата на усъвършенстване на системите за управление е процесният подход приложен към организации от различен тип. Специфично направление, в което процесният подход осигурява най-ползотворни резултати е производственият мениджмънт. Процесният подход се разглежда като самостоятелно направление и основа за развитието на управленската наука. По отношение на производствения мениджмънт, процесният подход е свързан със смяната на основната парадигма, изразяваща се в трансформирането на масовото производство и неговата демасовизация. Той е основата за въвеждане на интегрираните системи за управление, в която се имплантира съвременната система за управление.

От съществено значение е прилагането на процесния подход и по отношение на някои от функциите на управлението. Установява се, че процесният подход не е алтернатива и не противоречи на системния подход, а фактически се реализира в неговите рамки, където отделните бизнес процеси реализират съвкупния бизнес процес на организацията като система. При приемане на стратегически управленски решения се използва процесният подход съчетан със системата на балансираните показатели за оценка на финансовите показатели, вътрешните бизнес процеси, и естествено тези свързани с удовлетвореността на служителите и ръста на тяхната квалификация. Разглеждането на процесния подход се изгражда на правилната структура на вътрешно-процесните връзки. Той пряко оказва влияние върху повишаване на конкурентоспособността чрез прилагането на съответните подходи на различни стратегии една, от които е аутсорсинг. Изследва се процеса за прилагане на аутсорсинга като управленска технология в дейността на малките и средни предприятия. Прилагането на формите на аутсорсинг и инсорсинг зависи изключително от характерните особености на бизнеса на икономическия субект. Макар, и да не е единствената стратегия в съчетание с останалите видове, аутсорсингът и неговите разновидности може да осигури на малките и средни фирми от бранша необходимите конкурентни предимства за тяхното развитие.

Основните приноси в това направление са обобщаването на процесите за регулиране и саморегулиране от една страна и тяхното свързване с икономическите стимули за възпроизводство на микро ниво. Също така приложението на процесния подход в предприятията с производствена дейност чрез определяне на подходите, критериите и показателите за оценка ефективността на управлението в индустриалните системи.

(II.1.; II.3.; II.6.; II.4.; II.10.; II.20)

II.РЕГУЛИРАНЕТО, САМОРЕГУЛИРАНЕТО И ИКОНОМИЧЕСКИТЕ СТИМУЛИ ЗА ВЪЗПРОИЗВОДСТВО НА МИКРО РАВНИЩЕ

При структурното преустройство на предприятията от реалния сектор на икономиката от особено значение е възпроизводството на активите чрез производствени инвестиции. Установява се, че амортизацията и подходящата амортизационна политика могат да подпомогнат, но не могат да решат проблема с възпроизводството на активите. Анализът на действащата система за амортизация показва необходимостта от промяна на концепцията на възприемане на амортизацията като възстановяване стойността на основния капитал към политика, регулираща инвестиционния процес и стимулираща възстановяването му. Амортизацията не е оценка или способ за възстановяване в натурална форма на дълготрайните активи, а само метод за разпределяне на издръжката от неговото придобиване по години през срока на използването му. Активизирането на възпроизводствения процес, особено като се вземат предвид възрастовия състав на значителна част от дълготрайните материални активи в производството може да се реализират само комплексни действия свързани с регулативните и данъчни механизми, както и използването на амортизацията в това направление.

Икономическите стимули могат да окажат влияние пряко върху процеса на регулиране и саморегулиране на фирмите при пазарни условия. Установява се, че между икономическата политика на държавата и равнището на развитие на пазарните отношения съществува пряка зависимост. Без държавни мероприятия за поддържане и разширяване на пазарните отношения и конкуренцията е невъзможно да се създават условия за иновационен процес. Корупцията дискредитира икономическите реформи, спира икономическото развитие, намалява и почти изключва влиянието на държавното регулиране. В съответствие с това на съвременния етап широко се използват механизмите на саморегулиране чрез системата на функционалните икономически системи. Саморегулирането като процес отразява развитието на пазарното стопанство и неговата институционална структура и преструктуриране.

(II.2; II.5)

III.ИНДУСТРИАЛНА И ЕКОЛОГОИКОНОМИЧЕСКА ПОЛИТИКА

За индустриалните предприятия от изключителна важност е екологичната политика, която те планомерно трябва да провеждат. Един допълнителен фактор в това направление е присъединяването на страната към ЕС, което поставя индустриалната и екологична политика в контекста на европейското законодателство и устойчивото развитие. Изоставането на индустрията в технологичното и техническо обновяване на производството спрямо страните от ЕС е значително като това оказва влияние върху конкурентоспособността. Активизирането на инвестициите и иновациите е възлов проблем в развитието на индустрията предвид качеството им на основен конкуренто-образуващ фактор. Взаимовръзката на индустриалната и екологичната политика в

контекста на европейското законодателство се изразява в преместването на акцента към принципът „за предотвратяване и предпазване от замърсяване”, което намира пряко изражение в комплексното разрешително при проектиране. Макар и фрагментарно развит икономическият подход към околната среда се отразява от правото. Регулаторите са съсредоточени основно върху санкциите и по-малко върху данъците, таксите и митническия режим. Стимулите са недостатъчно разработени, както и контрола при прилагане на икономическите регулатори.

(II.15; II.17; II.19)

IV. РАЗВИТИЕТО НА КОНТРОЛИНГА В УПРАВЛЕНИЕТО НА ПРОМИШЛЕНИТЕ ПРЕДПРИЯТИЯ

Контролингът като управленска концепция е фактор, чрез който се поставят на оценка монетарните аспекти за функциониране на предприятието в отделни негови сфери като насочва дейността му към оптималните резултати. В такъв аспект, той може да се използва като една от концепциите за управление на промишленото предприятие и функционален инструментариум свързан с разработването и реализирането на стратегически, тактически и оперативни решения, и като завършваща фаза, от която зависи инженерната и икономическата дейност на предприятието. Също така, трябва да се прави разлика между концепцията за контролинг ориентиран към счетоводната дейност и тази с насоченост към информацията. Освен оперативният контролинг, чувства се необходимост от стратегически, чрез който да се разработи ефективна система за предварително предупреждение. Особена част на общия контролинг в дейността на предприятието и негово органично разширение е персонал-контролингът. Негов обект е не само персонала, но и оценката на общата концепция за управление на предприятието от гледна точка на комуникационната структура със сътрудниците и работниците. Персонал-контролингът основно изпълнява две функции: да поставя персоналното стопанство на нова качествена и количествена основа и да поддържа наличния персонал на стратегическо и оперативно ниво в съответствие със системата за тотален контрол на качеството. В този аспект, функциите ще се диференцират като количествен и качествен персонал-контролинг, а те от своя страна на стратегически и оперативен персонал-контролинг.

(II.21; II.22; II.7; II.23)

V. ЛОГИСТИЧНИ И СОЦИАЛНИ АСПЕКТИ НА УПРАВЛЕНИЕТО, НА ОТНОШЕНИЕТО С КЛИЕНТИТЕ И КОНКУРЕНТОСПОСОБНОСТТА НА ФИРМИТЕ

За успешната работа на фирмата от съществено значение е да оптимизира нивата на различните системи, които си взаимодействат в процеса на управлението. Едно от тези направления е логистиката, която има пет нива в общия контур. Логистичната стратегия изисква диференциране на продуктите и пазара на отделни сегменти в зависимост от критериите за успех. На тази основа се разглежда взаимодействието на отделните критерии и факторите, които определят успеха на фирмата. Маркетинговата логистика оказва влияние върху потребителското задоволство и в това си качество увеличава пазарното търсене.

Системата за управление трябва все повече да се съобразява с управлението на отношенията с клиентите и нарастващата роля на социалните мрежи за бизнеса и интегрирането на социалния софтуер като неотменима част в управлението на организацията. Социалните мрежи като част от маркетинговата политика на бизнес

организациите играят определена роля в двустранното им използване като комуникационен и като дистрибуционен канал. Социалните мрежи като комуникационен канал лесно решават ключовите проблеми пред комуникациите с клиентите. Те бележат експоненциален растеж и самодиференциране на информацията като скоростта за достигане на информацията до клиентите е мигновена.

Внедряването на социален софтуер превръща организацията в гъвкава проактивна структура, тъй като чрез социалния софтуер служителите могат да събират информация от много различни страни и по този начин своевременно да реагират на промените като вземат информирани бизнес решения. Чрез социалният софтуер дейността на организацията става прозрачна, тъй като се премахват физическите бариери между отделите, екипите, служителите и висшия мениджмънт. С помощта на социалните мрежи се преодолява еднопосочният поток на рекламни съобщения от производителите. Според експертните мнения социалният софтуер трябва да ангажира клиента в разговор в дух на сътрудничество, за да се осигури взаимна полза в прозрачна и изпълнена с доверие бизнес среда. Социалният софтуер може да изпълнява и функциите като технология за управление, управление на знанието и бизнес организацията.

(II.12; III.3; III.2)

VI. ИЗГРАЖДАНЕ НА КОНКУРЕНТНА ИНОВАЦИОННА СТРАТЕГИЯ И ЦЕНОВИТЕ ТЕНДЕНЦИИ В ЛИБЕРАЛИЗИРАНИ И РЕГУЛИРАНИ ПРОИЗВОДСТВА И ДЕЙНОСТИ

Едни от зловодневните теми през последните десет години са тези за здравната и лекарствена политика и цените на горивата. И в двете направления в по-малка или по-висока степен публичната администрация може да осъществява контрол или да извършва регулиране с разрешените от закона действия. В крайна сметка динамиката на цените и в двата бранша ще зависят от осъществяваните в тях иновации. Изграждането на конкурентна стратегия във фармацевтичната индустрия може да стане само на основата на стратегическата рамка на Националната здравна стратегия. В ЕС и в световен мащаб потребността на лекарства непрекъснато нараства поради по-добрата диагностика, използването на съвременна лекарствена практика, използването на съвременни лечебни практики, заболяемостта вследствие на промените в начина на живот, замърсяването на околната среда и други. На българския пазар са представени лекарствени продукти покриващи всички значими терапевтични групи.

Иновационната стратегия във фармацевтичните фирми би трябвало да доведе до подобряване на икономическите резултати и стабилизиране цените на медикаментите. Изследването на направленията на иновационната дейност на фирмите от този бранш показва, че производството на генеричните продукти представлява една изключително атрактивна пазарна ниша. Разработването на определен генеричен продукт изисква определена стратегия от страна на внедряващата го и предлагаща на пазара фирма.

Намаляването на различията между цените на лекарствата, които са терапевтични заместители и за увеличаване на пазарната прозрачност се прилага системата на референтните цени. С референтният подход се определя максимална цена или таван за реимбурсиране на определено лекарство чрез сравняване с подобни или взаимозаменяема алтернатива или групи алтернативи. Референтните цени оказват влияние върху страните ангажирани в системата на здравеопазването (бизнес, пациенти, лекари, аптекари, националните правителства). Цените на нефта и нефтените продукти са фактор, който оказва влияние върху преобладаващата част на цените. Цената на нефта и нефтените продукти се формира на борсите и борсовите системи за фючърси независимо от това, как са организирани и как се управляват в ежедневната си дейност. Те

осъществяват две важни икономически функции като ограничаване на рисковете и формиране на цените. Необходимостта от ефективно прогнозиране на ценообразуването и справянето с рисковите фактори е основната причина за огромното разрастване на пазарите за фючърси. За да могат да отговорят на изискванията на новите икономически условия пазарите за фючърси е необходимо да разширяват предлаганите от тях услуги и видовете договори.

(II.14; II.24; II.16; II.11)

VII. ПРОГРЕСИВНИ ФОРМИ В ОБУЧЕНИЕТО ПО „ИНДУСТРИАЛЕН БИЗНЕС И ПРЕДПРИЕМАЧЕСТВО”

Процесите в образованието под влияние на измененията в околната среда и конкретно от страна на бизнеса водят до коренни промени във формите и начините за осъществяване на образователния процес. Налице е триада, която свързва вид на обучението, формата за неговото осъществяване и предметната област, в която ще се реализират получените знания.

Дистанционното обучение в нова съвременна модификация дава то да не бъде алтернатива, а допълнение към основната форма във вид на паралелно дистанционно обучение. Дистанционното обучение технологично може да се осъществи по различни начини, но особеното е, че всички те могат да действат едновременно. Предметната област дава възможност за ориентация и реализация в определена област. То предявява потребност от прилагане на адекватни форми за квалификация, които да съответстват, както на съдържателната страна на изискванията на обучаваните, така и на предлаганите технически форми за обучение. Необходимостта от паралелна дистанционна форма на обучение по „Индустриален бизнес и предприемачество” отразява една актуална потребност в образователната ниша. Учебното съдържание трябва да осигури постепенно и последователно формиране на съответни знания и умения в обучаваните при осъществяване на тяхната бъдеща дейност. Организирането на професионалната квалификация „Индустриален бизнес и предприемачество” запълва една потребност, както на бизнеса, така и на тези, които практикуват или ще упражняват професията на предприемача в нейните различни модификации. Сполучливото и дозирано учебно съдържание подкрепено със съответните учебни – методически единици и помагала съдейства за получаването, както на теоретико-методологическа подготовка на обучаваните, така и развиване на творческо мислене, висока степен на социална отговорност и склонност към обоснован риск.

(II.8;II.9)

III. УЧЕБНИЦИ И УЧЕБНИ ПОМАГАЛА

1.Милчева, Н. Карев, Организация на производството със схеми, примери и задачи (с електронен вариант), ХТМУ, София, 2012, ISBN 978-954-465-057-5

Учебникът е предназначен за студенти обучавани в специалностите „Индустриален мениджмънт” и „Стопанско управление”. Изцяло е съобразен с учебните програми. Авторът е написал основната част на учебника съдържаща неговата характеристика, индустриалното предприятие като обект на организацията на производството, както и построяването на производствения процес във времето и пространството, научно-техническата подготовка на производството, оперативно-производственото планиране и оперативен контрол на производството. Разработени са проблемите с организацията

на труда, трудовия режим и организацията на работните места. Изключително внимание е отделено на комплексното и ефективно използване на материалните ресурси. Разгледани са и са определени основите на логистиката и на енергийното стопанство. Учебникът е придружен със схеми, примери и задачи, за да може да бъде ползван за практическо обучение на студентите. Към всеки раздел има част съдържаща въпроси и задачи за самоконтрол и самоподготовка. Основната концепция на учебника цели да осъществи непосредствена връзка и преход между техническата подготовка на студентите и тяхната организационно-техническа квалификация. В учебника са третиран най-новите техники и инструменти използвани от организацията на производството. Изследват се и се дават подходите за организация на производствените процеси в широката гама на химическите, металургичните и сходни с тях производства.

Основните приноси на учебника са в ясното разграничаване на предмета и обекта на дисциплината, която през последните години осезаемо развива своите граници. Друг принос и съчетаването на теоретичната и практическа подготовка с използването на активни методи.

2. Д. Милчева, Икономика на предприемаческата дейност (разработен на книжна и електронна версия за паралелно и дистанционно обучение), София, 2012, изд. Академик Пббликейшънс, ISBN 978-954-2940-10-4

Учебното помагало „Икономика на предприемаческата дейност” е предназначено за студенти обучавани в специализация „Индустириален бизнес и предприемачество” при паралелна и дистанционна форма на обучение. Разработено е в съответствие с утвърдената учебна документация, която също е съобразена със спецификата на обучението. Разработено е в книжна и електронна версия. Учебният материал е структуриран в три части, като в първа част се изследва предприемаческата дейност в нейните организационно-правни норми, начин на възникване и прекратяване на дейността и влиянието на размера върху задачите и дейността в индустриалните предприятия. Втората част е посветена на икономиката на индустриалното предприятие и основните направления за осигуряване на неговото развитие. Третата част е свързана с изследването на разходите, рентабилността и критичните точки на предприемаческата дейност. Съобразно базовата подготовка на студентите, учебното пособие съдържа подробен илюстративен и изчислителен апарат за интензифициране на самостоятелната подготовка на обучаваните.

Основен принос на учебното помагало, е че създава максимален образователен ресурс на обучаваните съобразно техните належащи и бъдещи потребности.

3. Д. Милчева, Р. Милчев, Производствен мениджмънт, изд. ХТМУ, София, 2004, ISBN 954-8954-43-7

Учебникът по „Производствен мениджмънт” е предназначен за студентите от специалност „Индустириален мениджмънт” и ги въвежда в една от основните базови дисциплини свързани с тяхната реализация. Курсът запознава студентите с основните принципи, подходи, методи и техники на производствения мениджмънт за усвояване на определени знания и практически умения. Застъпено е разглеждането на моделите и задачите за управление на производството и моделите за оперативно планиране и управление на химическите и металургични производства. В съответствие с характери-

стиката на управление на производствените процеси са развити разделите за оптималното управление на производството с методите за оптимизация, моделите за оперативно планиране и управление на базата на математически модели предназначени за химическите производства и интензификацията на производството. Специално внимание е отделено на управлението на интензификацията на технологичните процеси и повишаване на тяхната ефективност чрез трансформирането на технологичните измерители с предаване на икономическо съдържание. Разработеният формулен, графичен и програмен материал дава възможност заедно с въпросите за дискусия и самоподготовка да се усвои тази сложна и интердисциплинарна материя. Наличието на терминологичен речник към учебника служи като допълнително средство улесняващо усвояването на материала.

Основният принос на учебника, е че ясно диференцира границите за приложение на производствения мениджмънт. Също така разработеният оригинален инструментариум насочен към определени производства пряко обслужващ бъдещата дейност на обучаваните.

5. Д. Милчева, Р. Милчев, Производствен мениджмънт (електронен учебник), изд. ХТМУ, София, 2004, ISBN 954-8954-43-5 (CD ROM)

Електронният учебник по „Производствен мениджмънт“ е предназначен за студенти от специалност „Индустриален мениджмънт“. Неговото съдържание се припокрива с това на книжната версия като отразява възможностите, които създават компютърно - информационните технологии. Създаването на учебника е свързано с отчитане на възможностите за работа на потребителите с учебното пособие, както от локална инсталация или директно от дистрибутив (компакт диск), така и като се използват възможностите на локалната университетска мрежа или глобалната мрежа. В учебника от една страна се осъществява управление на дефинициите на стиловите аспекти на документа, а от друга каскадните като се използва описание на логическата структура. Използваната рамкова структура позволява съдържанието по основни точки да се визуализира в отделна секция като инструментите са реализирани под формата на графични изображения, които осъществяват хипер връзки към съответните елементи на учебника предвидени за съответната глава. Секцията за навигация по глави позволява бързо пренасочване към съответната глава. За усвояването на терминологията версията на учебника има инструмент „речник“ под формата на PDF документ.

Особено полезен се оказва учебника при заочната форма на обучение.

IV. РЪКОВОДСТВО И УЧАСТИЕ В НАУЧНИ И НАУЧНО-ПРИЛОЖНИ ПРОЕКТИ

В следхабилитационният период авторът е участвал в разработването и успешното реализиране на девет (9) научно-изследователски проекти, като на шест от тях е бил и ръководител. Разработваните проекти са свързани с разработване на методики за реинженеринг, усъвършенстване на системи за управление, оценка на системи и методи

за корпоративно и вътрешно-фирмено управление, организиране и практическа реализация на система за паралелно-дистанционно обучение, ориентирана към химични, металургични и сродни сектори на индустрията, разработването и въвеждането на активни онлайн методи в обучението по „Индустриален мениджмънт”.

Авторът и ръководен от него колектив разработва комплект от учебна документация и учебни пособия по основни дисциплини от учебния план за паралелно дистанционно обучение в специализация „Индустриален бизнес и предприемачество”. Авторът е изготвил и първото електронно учебно пособие за виртуално обучение по дисциплината „Производствен мениджмънт” в университета.

V. РЪКОВОДСТВО НА МАГИСТЪРСКИ ПРОГРАМИ, АВТОР НА УЧЕБНА ДОКУМЕНТАЦИЯ

Авторът е участвал в разработването на учебната документация – учебни планове и учебни програми за специалност „Индустриален мениджмънт” и „Стопанско управление” в ОКС”Бакалавър” и „Магистър”, както и в тяхното усъвършенстване. Лично дело са указанията за разработване на дипломни работи, курсови научно-изследователски задачи и проекти, указания за провеждане на производственото и специализиращо обучение на студентите от специалност ”Индустриален мениджмънт”.

VI. НАУЧНО РЪКОВОДСТВО НА ДОКТОРАНТИ, РЕЦЕНЗИИ, НАУЧНО РЪКОВОДСТВО НА МАГИСТЪРСКИ ТЕЗИ, СТАНОВИЩА КАТО ЧЛЕН НА ЖУРИ

В следхабилитационният период кандидатът е осъществил научно ръководство на над 100 бакалаври и магистри от специалност „Индустриален мениджмънт” и „Стопанско управление” при изготвяне на техните дипломни работи и магистърски тези. Участва в Държавните изпитни комисии за ОКС ”Бакалавър” и ОКС „Магистър”. Осъществил е ръководство на четири докторанта, от които двама успешно защитили дисертационни трудове и реализирали се и трети отчислен с право на защита. Взема участие в работата на научни журита по присъждане на научна степен и академични звания. Участва в Комисията по самооценяването на специалностите.